

บันทึก

เรื่อง ปัญหาการจดทะเบียนเลิกบริษัท (การที่บริษัทราชาเงินทุน จำกัด ถูกเพิกถอนใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเงินทุนและใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ ตามมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๖๒ จะถือว่าบริษัทเป็นอันเลิกกันโดยผลของกฎหมายหรือไม่ และจะต้องจดทะเบียนเลิกบริษัทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือไม่)

กระทรวงพาณิชย์ได้มีหนังสือ ที่ พณ ๐๕๐๔/๐๒๗๒ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรมทะเบียนการค้ามีปัญหาคำถามข้อกฎหมายเกี่ยวกับกรณีบริษัทราชาเงินทุน จำกัด ถูกเพิกถอนใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเงินทุนและใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ โดยมีข้อเท็จจริงว่า บริษัทราชาเงินทุน จำกัด จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ทะเบียนเลขที่ ๑๑๙/๒๕๐๙) โดยได้รับใบอนุญาตจากกระทรวงการคลังให้ประกอบธุรกิจเงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์ ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๗* (๑)^๑ และมาตรา ๕๙^๒ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจ

*มาตรา ๕๗ เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่าบริษัทใดมีฐานะหรือการดำเนินงานอยู่ในลักษณะอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ของประชาชน ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจสั่งให้บริษัทนั้นดำเนินการแก้ไขฐานะหรือการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานและภายในระยะเวลาที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด หรือเมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยได้สั่งให้แก้ไขดังกล่าวแล้วบริษัทไม่ดำเนินการ ธนาคารแห่งประเทศไทยด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้บริษัทถอนถอนประธานกรรมการ กรรมการหรือผู้จัดการผู้เป็นต้นเหตุโดยตรงที่ทำให้บริษัทมีฐานะหรือการดำเนินงานอยู่ในลักษณะดังกล่าว

ในกรณีที่รัฐมนตรีเห็นว่าบริษัทใดมีฐานะหรือการดำเนินงานอยู่ในลักษณะอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ประโยชน์ของประชาชน รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งควบคุมบริษัทหรือเพิกถอนใบอนุญาต แต่ในกรณีที่บริษัทดำเนินการแก้ไขการบริหารงานให้ถูกต้องหรือดำเนินการอื่นใดตามคำแนะนำของรัฐมนตรีภายในระยะเวลาที่รัฐมนตรีกำหนด รัฐมนตรีจะยังไม่สั่งควบคุมบริษัทนั้นหรือยังไม่สั่งเพิกถอนใบอนุญาตก็ได้ ในการนี้ รัฐมนตรีจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขฐานะหรือการดำเนินงานของบริษัทนั้น ให้บริษัทต้องปฏิบัติตามก็ได้

ในกรณีที่รัฐมนตรีสั่งควบคุมบริษัทใดตามวรรคสอง รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้บริษัทนั้นระงับการดำเนินกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราวภายในระยะเวลาที่รัฐมนตรีกำหนด

๒มาตรา ๕๙ ในการควบคุมบริษัทให้รัฐมนตรีตั้งคณะกรรมการควบคุมบริษัทขึ้นประกอบด้วยประธานกรรมการ และกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่าสองคน คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ดำเนินกิจการของบริษัทนั้นได้ทุกประการ และให้ประธานกรรมการเป็นผู้แทนของบริษัทนั้น

ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการคนใดคนหนึ่ง

เครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มีคำสั่งให้ควบคุมบริษัทราชาเงินทุน จำกัด พร้อมกับแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมบริษัทดังกล่าว ต่อมา เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๒๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้มีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเงินทุนและใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ของบริษัทราชาเงินทุน จำกัด และแต่งตั้งผู้ชำระบัญชี โดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๓^๓ และมาตรา ๖๖^๔ ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๒๒ ผู้ชำระบัญชีซึ่งได้รับแต่งตั้งได้ยื่นคำขอจดทะเบียนอำนาจผู้ชำระบัญชีต่อสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร ตามคำขอที่ ๖๙๑๓ และนายทะเบียนรับจดทะเบียนให้เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๒๒ ทั้งนี้ ไม่ปรากฏว่ามีการยื่นคำขอจดทะเบียนเลิกบริษัทไว้ก่อนแต่อย่างใด ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๒๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ พ.ศ. ๒๕๒๒ มีคำสั่งเปลี่ยนตัวผู้ชำระบัญชีเสียใหม่ โดยจดทะเบียนเปลี่ยนตัวผู้ชำระบัญชีเมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๒๓ ตามคำขอที่ ๕๓๘๘ และนายทะเบียนรับจดทะเบียนให้เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๒๓ ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๒๓ นายเสรี ทรัพย์เจริญ กรรมการและผู้ถือหุ้นของบริษัทราชาเงินทุน จำกัด มีหนังสือร้องเรียนมายังกรมทะเบียนการค้าขอให้มีการเพิกถอนการจดทะเบียนอำนาจผู้ชำระบัญชีดังกล่าว โดยอ้างเหตุผลสรุปได้ดังนี้

(๑) นายทะเบียนรับจดทะเบียนอำนาจผู้ชำระบัญชีเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๒๒ โดยยังมิได้มีการจดทะเบียนเลิกบริษัท อันเป็นการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติมาตรา ๑๒๕๕^๕

หนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน

คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งและกำหนดอำนาจและหน้าที่พนักงานควบคุมบริษัทคนหนึ่งหรือหลายคนให้ปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่งได้

การตั้งคณะกรรมการและการแต่งตั้งกรรมการปฏิบัติหน้าที่แทนประธานกรรมการให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๓ มาตรา ๖๓ เมื่อคณะกรรมการควบคุมบริษัทเห็นว่าบริษัทที่ถูกควบคุมสามารถจะดำเนินการของตนเองได้ ให้รายงานให้รัฐมนตรีทราบ ถ้ารัฐมนตรีเห็นสมควรก็ให้สั่งเลิกการควบคุม และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และในหนังสือพิมพ์รายวันอย่างน้อยหนึ่งฉบับ

เมื่อคณะกรรมการควบคุมบริษัทเห็นว่า บริษัทที่ถูกควบคุมไม่อาจดำเนินการต่อไปได้ ให้รายงานให้รัฐมนตรีทราบ ถ้ารัฐมนตรีเห็นสมควรก็ให้สั่งเพิกถอนใบอนุญาต และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และในหนังสือพิมพ์รายวันอย่างน้อยหนึ่งฉบับ

๔ มาตรา ๖๖ เมื่อรัฐมนตรีสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา ๕๗ วรรคสอง หรือมาตรา ๖๓ วรรคสอง ให้มีการชำระบัญชีและให้รัฐมนตรีแต่งตั้งผู้ชำระบัญชี

การชำระบัญชีให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการชำระบัญชีบริษัทจำกัด หรือกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัดว่าด้วยการชำระบัญชี แล้วแต่กรณี เว้นแต่การใดที่เป็นอำนาจและหน้าที่ของที่ประชุมใหญ่ ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของรัฐมนตรี

๕ มาตรา ๑๒๕๕ การเลิกหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้น ผู้ชำระบัญชีต้องนำบอกให้จดทะเบียนภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่เลิกกัน และในการนี้ต้องระบุชื่อผู้ชำระบัญชีทุก ๆ คนให้จดทะเบียนไว้ด้วย

แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และ

(๒) นายทะเบียนจดทะเบียนเปลี่ยนตัวผู้ชำระบัญชีเมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๓ ตามคำสั่งของกระทรวงการคลัง ซึ่งประกาศเมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓ แต่ประกาศฉบับดังกล่าวมิได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา จึงไม่มีผลใช้บังคับตามมาตรา ๗^๖ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุนฯ พ.ศ. ๒๕๖๒

กรมทะเบียนการค้าจึงมีปัญหว่า การที่บริษัทราชาเงินทุน จำกัด ถูกเพิกถอนใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเงินทุนและใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ตามมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุนฯ พ.ศ. ๒๕๖๒ จะถือว่าบริษัทเป็นอันเลิกกันโดยผลของกฎหมายหรือไม่ และจะต้องจดทะเบียนเลิกบริษัทต่อสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือไม่

ปัญหานี้ เจ้าหน้าที่ของกรมทะเบียนการค้ามีความเห็นเป็น ๒ ฝ่าย ดังนี้

ฝ่ายแรก เห็นว่า ตามมาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุนฯ พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้บริษัทที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนใบอนุญาตแล้วมีการชำระบัญชี โดยรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งผู้ชำระบัญชีนั่น ซึ่งแม้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวจะมีได้บัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่า ให้บริษัทที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตเป็นอันเลิกบริษัทจำกัดก็ตาม แต่เมื่อพิเคราะห์ถ้อยคำของมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุนฯ พ.ศ. ๒๕๖๒ แล้ว เห็นว่า เจตนารมณ์ของกฎหมายดังกล่าวประสงค์ที่จะให้การชำระบัญชีของบริษัทเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งการชำระบัญชีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้นจะมีได้ต่อเมื่อบริษัทได้เลิกกันแล้วเท่านั้น เพราะตามมาตรา ๑๒๕๓^๗ และมาตรา

^๖มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจ

(๑) แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่

(๒) ออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้

(๓) ออกกฎกระทรวงกำหนดกิจการอื่นใดให้เป็นธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ หรือธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์

(๔) ออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการหรือแบบบัตรประจำตัวของพนักงานเจ้าหน้าที่

(๕) ออกประกาศตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

ทั้งนี้ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงตาม (๓) ให้ระบุความหมายของกิจการที่กำหนดด้วยและจะกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการประกอบกิจการนั้นไว้ด้วยก็ได้

กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

^๗มาตรา ๑๒๕๓ ภายในสิบวันนับแต่ได้เลิกห้างเลิกบริษัท หรือถ้าศาลได้ตั้งผู้ชำระบัญชีนับแต่วันที่ศาลตั้ง ผู้ชำระบัญชีต้องกระทำดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

(๑) บอกกล่าวแก่ประชาชนโดยประกาศโฆษณาในหนังสือพิมพ์แห่งท้องที่สองครั้งเป็นอย่างน้อย ว่าห้างหุ้นส่วนนั้น หรือบริษัทนั้นได้เลิกกันแล้ว และให้ผู้เป็นเจ้าหนี้ทั้งหลายยื่นคำทวงหนี้แก่ผู้ชำระบัญชี

๑๒๕๔^๔ ได้กำหนดหน้าที่ของผู้ชำระบัญชีไว้ คือ ต้องประกาศโฆษณาการเลิกบริษัท และประกาศแจ้งความให้เจ้าหน้าที่ทั้งปวงของบริษัททราบถึงการเลิกบริษัทนั้นด้วย และต้องนำข้อความการเลิกบริษัทซึ่งได้ระบุชื่อผู้ชำระบัญชีของบริษัททุกคนจดทะเบียนไว้ด้วย ทั้งนี้ ภายในกำหนดระยะเวลา ๑๔ วันนับแต่วันเลิกบริษัท อีกทั้งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๖๔ ทวิ^๕ และมาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง^๖ ก็ได้บัญญัติให้ชัดเจนยิ่งขึ้นโดยให้ถือว่า บริษัทที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตดังกล่าวเป็นอันเลิกบริษัทจำกัด ดังนั้น จึงน่าจะถือได้ว่า บริษัทที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนใบอนุญาตเป็นอันเลิกบริษัทแล้ว โดยผลของกฎหมาย และย่อมเป็นหน้าที่ของผู้ชำระบัญชีซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งต้องยื่นขอจดทะเบียนเลิกบริษัทต่อสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ต่อไป

ฝ่ายที่สอง เห็นว่า บริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จะเลิกกันได้ ต้องอาศัยเหตุดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒๓๖^๗ และมาตรา ๑๒๓๗^๘ หรืออาจเลิกกันโดยผลของกฎหมายตามกฎหมายพิเศษเฉพาะเรื่อง เช่น มาตรา ๔๔^๙ แห่งพระราชบัญญัติประกันวินาศ

(๒) ส่งคำบอกกล่าวอย่างเดียวกันเป็นจดหมายลงทะเบียนไปรษณีย์ไปยังเจ้าหน้าที่ทั้งหลายทุก ๆ คน บรรดาที่มีชื่อปรากฏในสมุด บัญชี หรือเอกสารของห้างหรือบริษัทนั้น

๔โปรดดูเชิงอรรถที่ (๕)

๕มาตรา ๖๔ ทวิ ในกรณีที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา ๕๗ วรรคสอง มาตรา ๖๓ วรรคสอง หรือในกรณีที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนใบอนุญาตทุกประเภทตามมาตรา ๖๔ ให้บริษัทที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตดังกล่าวเป็นอันเลิกบริษัทจำกัด

๖มาตรา ๖๖ เมื่อมีการเลิกบริษัทตามมาตรา ๖๔ ทวิ หรือมาตรา ๖๕ ทวิ ให้มีการชำระบัญชีและให้รัฐมนตรีแต่งตั้งผู้ชำระบัญชี

๗มาตรา ๑๒๓๖ อันบริษัทจำกัดย่อมเลิกกันด้วยเหตุดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

- (๑) ถ้าในข้อบังคับของบริษัทมีกำหนดกรณีอันใดเป็นเหตุที่จะเลิกกัน เมื่อมีการณั้น
- (๒) ถ้าบริษัทได้ตั้งขึ้นไว้เฉพาะกำหนดกาลใด เมื่อสิ้นกำหนดกาลนั้น
- (๓) ถ้าบริษัทได้ตั้งขึ้นเฉพาะเพื่อทำการอย่างหนึ่งอย่างใดแต่อย่างเดียวเมื่อเสร็จการณั้น
- (๔) เมื่อมีมติพิเศษให้เลิก
- (๕) เมื่อบริษัทล้มละลาย

๘มาตรา ๑๒๓๗ นอกจากนี้ศาลอาจสั่งให้เลิกบริษัทจำกัดด้วยเหตุต่อไปนี้ คือ

- (๑) ถ้าทำผิดในการยื่นรายงานประชุมตั้งบริษัท หรือทำผิดในการประชุมตั้งบริษัท
- (๒) ถ้าบริษัทไม่เริ่มทำการภายในปีหนึ่งนับแต่วันจดทะเบียน หรือหยุดทำการถึงหนึ่งปีเต็ม
- (๓) ถ้าการค้าของบริษัททำไปก็มีแต่ขาดทุนอย่างเดียว และไม่มีทางหวังว่าจะกลับฟื้นตัวได้
- (๔) ถ้าจำนวนผู้ถือหุ้นลดน้อยลงจนเหลือไม่ถึงเจ็ดคน

แต่อย่างไรก็ดี ในกรณีทำผิดในการยื่นรายงานประชุมตั้งบริษัท หรือทำผิดในการประชุมตั้งบริษัท ศาลจะสั่งให้ยื่นรายงานประชุมตั้งบริษัท หรือให้มีการประชุมตั้งบริษัทแทนสั่งให้เลิกบริษัทก็ได้ แล้วแต่จะเห็นควร

๙มาตรา ๔๔ เมื่อบริษัทใดถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย ให้

ภัย พ.ศ. ๒๕๑๐ เป็นต้น สำหรับกรณีของบริษัทราชาเงินทุน จำกัด นี้ ได้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจเงินทุนและใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุนฯ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งเมื่อพิเคราะห์มาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว จะเห็นว่า การที่กฎหมายได้บัญญัติให้มีการชำระบัญชีภายหลังการสั่งเพิกถอนใบอนุญาตนั้น ก็เพื่อชำระสะสางการงานในเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์เท่านั้น และแม้ว่ากฎหมายจะกำหนดให้ดำเนินการชำระบัญชีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็ตาม ก็เป็นเพียงการกำหนดแบบวิธีและขั้นตอนของการชำระบัญชีเท่านั้นมิได้หมายความว่า เป็นการชำระบัญชีภายหลังการเลิกบริษัทเช่นเดียวกับบริษัทธรรมดาอื่น ๆ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุนฯ พ.ศ. ๒๕๒๒ นี้ ก็ไม่มีบทบัญญัติให้บริษัทต้องเลิกกันด้วยเหตุที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต ซึ่งแม้ว่าต่อมาจะได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย โดยพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๖๔ ทวิ ซึ่งบัญญัติให้บริษัทที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตเป็นอันเลิกบริษัทก็ตาม แต่ก็ได้บัญญัติให้การแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวมีผลย้อนหลังไปด้วย ดังนั้น แม้ว่าบริษัทราชาเงินทุน จำกัด จะถูกเพิกถอนใบอนุญาตไปแล้วก็ตาม บริษัทก็ยังไม่เลิกกัน ผู้ชำระบัญชีของบริษัทที่รัฐมนตรีแต่งตั้งขึ้นยอมดำเนินการชำระบัญชีไปได้ตามบทบัญญัติของกฎหมาย โดยไม่ต้องจดทะเบียนเลิกบริษัท แต่อาจจะจดทะเบียนอำนาจผู้ชำระบัญชีต่อหน้านายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุนฯ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๖

ดังนั้น กระทรวงพาณิชย์จึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาดังกล่าวเพื่อกรมทะเบียนการค้าจะได้ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานจดทะเบียนต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว และได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ และกรมทะเบียนการค้า) และผู้แทนกระทรวงการคลัง (สำนักงานเศรษฐกิจการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย) แล้ว ข้อเท็จจริงปรากฏว่า กรณีบริษัทราชาเงินทุน จำกัด นี้ ผู้ชำระบัญชีได้ยื่นคำร้องขอต่อศาลแพ่งตามมาตรา ๑๒๖๖^{๑๔} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพื่อให้ออกคำสั่งว่าบริษัทราชาเงินทุน จำกัด ล้มละลาย เนื่องจากผู้ชำระบัญชีเห็นว่าเงินลงทุนหรือเงินค่าหุ้นนั้น เมื่อได้ใช้เสร็จหมดแล้ว สินทรัพย์ก็ยังไม่พอกับหนี้สิน ศาลแพ่งได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์บริษัท

บริษัทนั้นเลิกกันนับแต่วันที่ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาต และให้มีการชำระบัญชี ในการชำระบัญชานั้นให้รัฐมนตรีแต่งตั้งผู้ชำระบัญชี การใดที่เป็นอำนาจหน้าที่ของที่ประชุมใหญ่ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของอธิบดี

^{๑๔}มาตรา ๑๒๖๖ ถ้าผู้ชำระบัญชีมาพิจารณาเห็นว่า เมื่อเงินลงทุนหรือเงินค่าหุ้นได้ใช้เสร็จหมดแล้ว สินทรัพย์ก็ยังไม่พอกับหนี้สินไซ้ ผู้ชำระบัญชีต้องร้องขอต่อศาลทันที เพื่อให้ออกคำสั่งว่าห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้นล้มละลาย

ราชาเงินทุน จำกัด เต็ดขาด ตามคำร้องเมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๒๓ ถึงที่สุดแล้วจนต่อมาได้พิพากษาให้บริษัทราชาเงินทุน จำกัด ล้มละลายเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔ ต่อมา ศาลแพ่งได้มีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายของบริษัทราชาเงินทุน จำกัด ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๒๓ มาตรา ๑๓๕ (๒)^{๙๔} ตั้งแต่วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๒๔ แต่ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับโดยให้บริษัทราชาเงินทุน จำกัด ยังคงเป็นบุคคลล้มละลายอยู่ต่อไป และศาลฎีกาได้พิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ให้ยกคำร้องของนายเสรี ทรัพย์เจริญ โดยให้บริษัทราชาเงินทุน จำกัด ยังคงเป็นบุคคลล้มละลายต่อไป^{๙๕} ฉะนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) จึงมีความเห็นว่า ข้อหาหรือของกระทรวงพาณิชย์เกี่ยวกับปัญหากรณีบริษัทราชาเงินทุน จำกัด ที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเงินทุนและใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ เป็นอันเลิกบริษัทจำกัด และจะต้องจดทะเบียนเลิกบริษัทตามมาตรา ๑๒๕๕^{๙๖} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือไม่ นั้น เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นก่อนที่ศาลแพ่งจะมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด แต่บัดนี้ ศาลฎีกาได้พิพากษาให้บริษัทราชาเงินทุน จำกัด เป็นบุคคลล้มละลาย คดีถึงที่สุดแล้ว ปัญหากรณีบริษัทราชาเงินทุน จำกัด ดังกล่าวจึงไม่อาจหยิบยกขึ้นพิจารณาได้อีกต่อไป ส่วนการชำระบัญชีบริษัทราชาเงินทุน จำกัด ซึ่งล้มละลายนั้น มาตรา ๑๒๕๗^{๙๗} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติให้กระทำตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๒๓ ปัญหาเช่นกรณีบริษัทราชาเงินทุน จำกัด นี้ จะไม่เกิดขึ้นกับบริษัทเงินทุนอื่นๆ อีก เนื่องจากในปัจจุบันนี้ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งได้บัญญัติเพิ่มมาตรา ๖๔ ทวิ^{๙๘} ระบุชัดแจ้งว่า ให้บริษัทที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเงินทุน ใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ หรือใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ เป็นอันเลิกบริษัทจำกัด ดังนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) จึงไม่พิจารณาให้ความเห็นในปัญหาดังกล่าว

^{๙๔}มาตรา ๑๓๕ เมื่อผู้มีส่วนได้เสียหรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีคำขอ ศาลมีอำนาจสั่งยกเลิกการล้มละลายได้ ถ้าปรากฏเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๒) ลูกหนี้ไม่ควรถูกพิพากษาให้ล้มละลาย

๑.ล๑

๑.ล๑

^{๙๖}คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๗๕๑/๒๕๒๗

^{๙๗}โปรดดูเชิงอรรถที่ (๕)

^{๙๘}มาตรา ๑๒๕๗ การชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนหรือห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัดซึ่งล้มละลายนั้น ให้จัดทำไปตามบทกฎหมายลักษณะล้มละลายที่คงใช้อยู่ตามแต่จะทำได้

รัฐมนตรีเจ้าหน้าที่จะออกกฎกระทรวงว่าด้วยการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนและบริษัทและกำหนดอัตราค่าฤชาธรรมเนียมก็ออกได้

^{๙๙}โปรดดูเชิงอรรถที่ (๙)

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

รองเลขาธิการ ฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๖๔